

ТВОРЧИЙ ПОРТРЕТ

– 50, 70 чи 100... вона завжди буде залишатися такою ж молодю та сучасною.

Отож, рідно школо, нехай тече голубим безмежжям щастя твоїх вихованців, хай врожайною буде твоя педагогічна нива, хай високо в небі, обнявшись із сонцем, пливе веселкою доля твоєї великої, дружної сім'ї.

*Кузьменко В. В., Слюсаренко Н. В.**

ОСОБИСТІЙ ПРИКЛАД ПРОФЕСОРА М. І. ПЕНТИЛЮК

Загальновизнано, що дієвим методом всебічного впливу на свідомість особистості, її почуття та волю є приклад. Дієвість прикладу «пояснюється його відчутністю, конкретністю, причому привабливість прикладу збільшується, якщо він близький до інтересів вихованців, якщо люди, яких наслідують учні, користуються в них авторитетом» [3, с. 280]. Кажуть, що «щасливий учень, якщо його вчитель є близьким, високим, чистим прикладом» [там само].

Саме таким прикладом для своїх вихованців, а передусім, для учнів своєї наукової школи, є Марія Іванівна Пентилюк – доктор педагогічних наук, професор, голова спеціалізованої вченої ради із захисту докторських дисертацій, яка протягом багатьох років плідно працює в Херсонському державному університеті.

Народилася Марія Іванівна Пентилюк (Фочук) 6 квітня 1936 року в с. Черногузи Вижницького району Чернівецької області. Навчалася у Вижницькій середній школі № 1 імені Юрія Федьковича, яку успішно закінчила в 1953 році. Вищу освіту здобула в Чернівецькому державному університеті.

Її батьки були простими трудівниками: «мати Фочук Параска Олексіївна – санітарка, яка знала безліч бувальщин, уміла чи найкраще в селі вигадувати візерунки, добирати кольори, а потім, колишучи маленьку Марічку, співаючи їй коліскові, викладати на полотні найскладнішою технікою стібок до стібка. Батько Фочук Іван Петрович – робітник лісопилки, добрий господар, що відразу кидалося у вічі, коли хто заходив до двору» [2, с. 240]. Параска Олексіївна та Іван Петрович, без сумніву, не лише «дали Марії Іванівні перші уроки життя», а й слугували для неї прикладом людяності, толерантності, відданого служіння своїй справі та своїй країні.

У 1963 році Марія Іванівна разом із сім'єю переїхала до м. Херсона, який став для неї рідним краєм, другою батьківщиною. На початку своєї педагогічної діяльності М. І. Пентилюк працювала в Херсонській середній школі № 20 імені Б. Лавреньова. Саме тут вона почала формуватися як методист і вчений-до-

* © Кузьменко В. В., Слюсаренко Н. В.

ТВОРЧИЙ ПОРТРЕТ

слідник. Згадуючи ті часи, Марія Іванівна розповідає: «Давні традиції цього освітнього закладу, стабільний колектив майстрів педагогічної справи, творча атмосфера – усе це забезпечило моє утвердження як учителя-практика і як майбутнього вченого».

Молода вчителька працювала наполегливо, творчо. Це не могло лишитися поза увагою місцевих освітян. У 1965 році М. І. Пентилюк запросили на роботу до Херсонського державного педагогічного інституту, працюючи в якому, вона успішно захистила кандидатську (1972 р.) та докторську (1996 р.) дисертації. У 1990 році Марія Іванівна стала не лише першою жінкою-професором Херсонського державного педагогічного інституту, а й візцем для наслідування молодими науковцями.

Уся трудова діяльність М. І. Пентилюк у Херсонському державному педагогічному інституті (нині Херсонський державний університет) пов'язана з кафедрою української мови, яку вона очолювала в 1974-1984 та 1994-2002 роках. Працюючи на кафедрі, Марія Іванівна виявила себе висококваліфікованим спеціалістом у галузі лінгвістики та лінгводидактики, який досконало володіє педагогічною майстерністю. Але найголовніше, що професор виховує молоде покоління майбутніх викладачів, читаючи спецкурси магістрантам та аспірантам.

Майже 40 років вона тісно співпрацювала з Херсонською академією неперервної освіти (до 2011 року Південноукраїнський регіональний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів), намагаючись підвищити професійний рівень учителів-словесників. Її заняття завжди цікаві й корисні. Професор М. І. Пентилюк не лише бере активну участь у підвищенні кваліфікації вчителів Херсонщини, а й виступає перед учителями Полтави, Черкас, Миколаєва, Севастополя, Дніпропетровська та інших міст України та Молдови. Вона – незмінний член редакційних колегій науково-методичного журналу «Таврійський вісник освіти» та збірника наукових праць «Педагогічний альманах», які виходять друком в академії, а також багатьох інших видань (зокрема, збірника наукових праць «Педагогічні науки»).

М. І. Пентилюк є головою спеціалізованої вченої ради із захисту докторських дисертацій у Херсонському державному університеті, членом спеціалізованої вченої ради у Південноукраїнському національному педагогічному університеті імені К. Д. Ушинського».

Підтримує тісні зв'язки з Інститутом педагогіки Національної академії педагогічних наук України, Національним педагогічним університетом імені М. П. Драгоманова, Тернопільським, Миколаївським, Криворізьким, Луганським університетами та ін. Результатом такого співробітництва є колективні праці (підручники, монографії), наукові конференції. Так, за редакцією

ТВОРЧИЙ ПОРТРЕТ

М. І. Пентилюк авторським колективом підготовлено й опубліковано підручник «Методика навчання рідної мови в середніх навчальних закладах» (К. : Ленвіт, 2000, 2005), «Практикум з методики української мови», «Словник-довідник з української лінгводидактики» (К. : Ленвіт, 2003), видано монографію «Вивчення української мови у школах з російською мовою викладання» (К. : Рута, 2000) [1, с. 235] та багато інших.

Усі свої знання, досвід, педагогічну майстерність Марія Іванівна спрямовує на розробку загальних питань навчання рідної мови в загальноосвітніх та вищих навчальних закладах, досліджуючи проблеми змісту, форм, методів і засобів навчання, акцентуючи увагу на практичній стилістиці, лінгвостилістиці, культурі мовлення, лінгводидактиці.

Науковий доробок професора налічує понад 400 наукових праць. Серед них значна кількість монографій, підручників для середніх шкіл, педучилищ та вишів, навчальних посібників, методичних посібників для вчителів і студентів, програми для вищих і середніх шкіл тощо. До речі, комплект підручників «Українська мова» для 5-9 класів з російською мовою навчання витримав біля 10 видань.

Сьогодні наукові дослідження професора М. І. Пентилюк безпосередньо пов'язані з особливостями навчання рідної (державної) мови в навчальних закладах Півдня України у світлі концепції мовної освіти. За її ініціативою у 2001 році створено наукову лабораторію, творчий колектив якої плідно працює над науково-дослідною проблемою «Технологія навчання державної мови в освітніх закладах південно-східного регіону України», що затверджена МОН України.

Беручи до уваги те, що виховання любові до рідної землі та освоєння молоддю своєї етнічної спільності знаходяться у тісному взаємозв'язку з рідною мовою, Марія Іванівна проводить велику громадську роботу, пропагуючи ідеї відродження української мови й української державності, виховання в молодих людей почуття патріотизму. З цією метою вона досить часто виступає перед виробничими і молодіжними колективами, державними службовцями тощо. Зокрема, понад 15 років вела телепередачу «Рідне слово», і досі часто виступає по місцевому радіо та телебаченню.

Справу Марії Іванівни гідно продовжують учні її наукової школи: 5 докторів та 23 кандидати наук, а також здобувачі наукових ступенів доктора (5 осіб) та кандидата наук (3 особи). При цьому чи не найважливішим є те, що нині вони представляють різні регіони та виші України, зокрема:

- Бердянський державний педагогічний університет (В. А. Нищета);
- Дніпропетровський державний університет (В. І. Луценко);

ТВОРЧИЙ ПОРТРЕТ

- Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти (Т. Д. Гнаткович);
- Київський університет імені Бориса Грінченка (О. М. Го-рошкіна, Р. С. Дружененко);
- Київський університет управління та підприємництва (І. В. Довженко);
- Луганський національний університет імені Тараса Шев-ченка (Н. С. Безгодова, О. М. Кравчук, А. В. Нікітіна, Л. О. По-пова);
- Миколаївський національний університет імені В. О. Су-хомлинського (Н. С. Бородіна, Л. В. Рускуліс);
- Національний транспортний університет (В. В. Заси-менко);
- Севастопольський міський гуманітарний університет (Т. В. Мельник, О. А. Попова, Н. С. Яремчук, І. М. Ковтун);
- Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини (Л. І. Мамчур, І. А. Кучеренко);
- Харківський національний автомобільно-дорожній уні-верситет (І. П. Дроздова);
- Херсонська державна морська академія (А. І. Ляш-кевич);
- Херсонський державний аграрний університет (Г. Д. Бе-регова);
- Херсонський державний університет (О. М. Андрієць, І. В. Варнавська, І. А. Нагрибельна, Т. Г. Окуневич, Л. Г. Су-гейко);
- Херсонський національний технічний університет (І. П. Лопушинський, Н. Л. Тоцька);
- Чорноморський державний університет імені Петра Могили (Т. А. Денищич).

Як бачимо, професор М. І. Пентилюк своїм особистим при-кладом та плідною працею формує українську наукову еліту, яка також гідна для наслідування.

За якісну багаторічну навчально-виховну та наукову робо-ту професора М. І. Пентилюк відзначено: Грамотою Президії Верховної Ради України, знаками «Відмінник народної освіти УРСР» (1986 р.) і «Відмінник освіти України» (1996 р.), медаллю «Ветеран праці», іншими нагородами. Так, за підручник «Українська мова» для 9 класу шкіл з російською мовою на-вчання (виконаний у співавторстві) Марія Іванівна отримала премію Президії Академії педагогічних наук України (1988 р.), а в 2005 році їй присвоєно звання Заслуженого діяча науки і техніки України.

Ім'я Марії Іванівни Пентилюк внесено до енциклопедії «Українська мова» (2000 р.), біографічного енциклопедичного словника «Жінки України» (2001 р.), довідково-біографічного видання «Науково-інтелектуальна освіта Херсонщини»

ТВОРЧИЙ ПОРТРЕТ

(2003 р.), громадсько-політичного, літературно-мистецького і науково-освітнього часопису «Буковинський журнал» (2004 р.), біографічного довідника «Хто є хто в Херсонській області» (2005 р.), «Педагогічна слава Херсонщини» (2014 р.) та багатьох інших видань.

Це закономірно, адже «залюблена в рідне слово, науковець нової формації, вона постійно відстежує кожен нюанс у нових освітніх технологіях, відшукує шляхи реалізації концепцій та Стандарту мовної освіти у середній і вищій школі, оперативно долучається до розробки актуальних проблем лінгводидактики» [4, с. 210]. Але, насамперед, це Людина, на яку хочуть бути схожими всі, хто її оточує, яка є взірцем як для наших сучасників, так і для прийдешніх поколінь.

Література:

1. Гайдаєнко І. В. Діяльність наукової школи М.І.Пентилюк / І. В. Гайдаєнко, В. В. Кузьменко, Т. Г. Окунович // Таврійський вісник освіти. – 2006. – № 2. – С. 235–236.
2. Гайдаєнко І. В. Зорелітний ювілей визначного науковця Марії Іванівни Пентилюк (до славного ювілею науковця, вчителя-практика, прекрасної людини, члена редколегії журналу «Таврійський вісник освіти» / І. В. Гайдаєнко, В. В. Кузьменко, Т. Г. Окунович // Таврійський вісник освіти. – 2011. – № 2. – С. 240–246.
3. Грицай Ю. О. Педагогіка. Курс лекцій : навчальний посібник / Ю. О. Грицай. – Миколаїв : Вид-во «Іліон», 2007. – 564 с.
4. Кузьменко В. В. Ангел-охоронець рідного слова (про Пентилюк М. І.) // Педагогічна слава Херсонщини / за ред. В. О. Чабаненко. – Херсон : КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2014. – С. 209–211.
5. Кузьменко В. Гідний представник національно свідомої наукової еліти України / Василь Кузьменко, Ніна Слюсаренко // Педагогічна газета. – 2011. – Травень. – № 5 (202). – С. 7.

Кузьменко В. В., Примакова В. В.*

ОРГАНІЗАТОР, ПРОРЕКТОР, ОСОБИСТІТЬ...

Є люди-уособлення – доби, покоління, стилю, зрештою – себе самого. Таким є для нас Віктор Федосійович Стахевич – проректор з адміністративно-господарчої роботи КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти». Багато людей знають його, люблять і поважають.

В. Ф. Стахевич – відкрита, неординарна особистість, яка надихає і вміло організовує весь колектив навчального закладу на творчу працю, збереження його традицій, модернізацію науково-технічної бази, упевнено тримаючи руку на пульсі життя. Очолований ним колектив перебуває в постійному русі до вдосконалення, пошуці нових ідей та їх реалізації.

* © Кузьменко В. В., Примакова В. В.